

Οι πλαστές ειδήσεις σ' έναν κόσμο που στενεύει, Παντελή Μπουκάλα

Όρεξη να 'χει κανείς, μες στην παραζάλη των ημερών, να μετράει **συνωμοσιολογικά** σενάρια και φέικ νιουζ (fake news) με τον κορωνοϊό στο επίκεντρό τους. Αρκεί πρώτα να λάβει τα μέτρα του: γάντια, μάσκα, **απολυμαντικά**, τα πάντα. Ακριβώς λόγω της απλοϊκότητάς τους, οι πλαστές ειδήσεις και τα σενάρια που «ερμηνεύουν» και τακτοποιούν με πέντε αράδες τον εξουθενωτικά πολύπλοκο κόσμο, διαθέτουν πολύ μεγάλη μεταδοτικότητα – ίση με του νέου κορωνοϊού. Εχουν μάλιστα πιστοποιηθεί από καιρό, με ποικίλες μελέτες, δύο τινά. Πρώτον, ότι όσο πιο κραυγαλέο είναι ένα ψέμα τόσο ελκυστικότερο αποδεικνύεται και τόσο πιο εύκολα γίνεται πιστευτό. Και δεύτερον, η διεισδυτικότητα της κατασκευασμένης είδησης στο ευρύτερο κοινό είναι πολύ μεγαλύτερη από τη διεισδυτικότητα μιας αληθινής είδησης, διαδίδεται δε αστραπιαία, με κύριο μεταφορέα το Internet. Σύμφωνα με προ διετίας μελέτη ερευνητών του MIT¹, όσοι ακολουθούν στα κοινωνικά δίκτυα μια αληθινή είδηση και την αναπαράγουν σπάνια ξεπερνούν τα 1.000 άτομα. Αντίθετα, οι αναπαραγωγοί των ψευδών φημών φτάνουν ακόμα και τις 100.000.

Βομβαρδισμένοι από **αντιφατικές** και αλληλοσυγκρουόμενες πληροφορίες, εγκλωβισμένοι σ' έναν κόσμο που συνεχώς στενεύει, ώρες και ώρες προσηλωμένοι στην οθόνη της τηλεόρασης, του υπολογιστή ή του έξυπνου κινητού, ν' ακούμε ειδικούς να αντιδρούν, λογικό είναι να πέφτουμε σε σύγχυση. Οι γνώσεις μας δεν επαρκούν για να αφομοιώσουμε και να επεξεργαστούμε τα στοιχεία και τις απόψεις που ανακοινώνουν πολλοί – λόγοι διαφορετικής σχολής, εποπτείας και σχέσης με την περίφημη «πρόληψη του ζητουμένου»: λοιμωξιολόγοι, επιδημιολόγοι, εντατικολόγοι, ανοσολόγοι, πνευμονολόγοι, παθολόγοι, καρδιολόγοι, ρευματολόγοι, φαρμακολόγοι... Η σύγχυση σφραγίζει και την παρουσία των **«εκπροσώπων της κοινωνίας»**, όπως δηλώνουν ορισμένοι εξ αυτών, δηλαδή των καναλικών δημοσιογραφικών **βεντετών**.

Η πολυπλοκότητα των πραγμάτων μάς **υπερβαίνει** και μας **αφοπλίζει**: δεν μπορούμε να τη μεταφράσουμε σε μια αφήγηση γραμμική, **εύληπτη**, μεταδόσιμη. Και η ψυχή μας σκοτεινιάζει από τις δραματικές εικόνες που στέλνει η Ιταλία, η Ισπανία, οι Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά και η Καστοριά, η Δραγασιά, η Δαμασκηνιά, η Ηλεία και ο Εχίνος. Βιαζόμαστε λοιπόν να αρπαχτούμε από την πρώτη αισιόδοξη είδηση, με πηγή την πατρίδα μας ή κάποια ξένη χώρα. Κι ας το ξέρουμε πια ότι δεν θ' αργήσει η ακύρωσή της από το αμέσως επόμενο ή το μεθεπόμενο μαντάτο, με πηγή κάποια άλλη ξένη χώρα ή την ίδια τη δική μας.

¹ MIT: Τεχνολογικό Ινστιτούτο της Μασαχουσέτης

Ωσπου ν' αρχίσει τη φονική δουλειά του ο ιός, τα περισσότερα φέικ νιουζ, πανευρωπαϊκά, αφορούσαν το μεταναστευτικό-προσφυγικό. Δίχως το παραμικρό στοιχείο, μόνο και μόνο για να εξερεθιστεί το κοινό, πρόσφυγες και μετανάστες εμφανίζονταν σαν δράστες εγκλημάτων κάθε είδους και βαρύτητας (φόνοι, βιασμοί, ληστείες, προσβολή των συμβόλων της χριστιανικής Δύσης κ.τ.λ.). Με τον ιό οι παραπληροφορητές άλλαξαν ειδικότητα. Εγιναν λοιμωξιολόγοι-επιδημιολόγοι. Σε άλλη περίοδο, οι ψεύτικες «οδηγίες επιβίωσης» με αποστολέα το Άγιον Όρος ή το Πανεπιστήμιο Τζον Χόπκινς, ή οι διαφημιζόμενες δήθεν μαγικοθεραπευτικές ιδιότητες του «βιομαγνητικού συντονισμού», θα ήταν κακόγουστος αστεϊσμός. Τώρα είναι εφιαλτικός **σαδισμός**.

Διασκευή

Πηγή : <https://www.kathimerini.gr/1072224/opinion/epikairothta/politikh/oi-plastes-eidhseis-s-enan-kosmo-poy-steneyei>

Ημερομηνία δημοσίευσης: 05.04.2020

Ημερομηνία ανάληψης: 07.04.2020

Επεξεργασία κειμένου

1. Να σημειώσετε κατά πόσον το περιεχόμενο των πιο κάτω προτάσεων είναι Ορθό ή Λάθος σύμφωνα με το περιεχόμενο του κειμένου, σημειώνοντας Ορθό/ Λάθος δίπλα από κάθε πρόταση.

Α. Όσο πιο απλοποιημένο είναι ένα ψέμα τόσο ελκυστικότερο αποδεικνύεται και τόσο πιο εύκολα γίνεται πιστευτό.

Β. Οι γνώσεις του κοινού δεν αρκούν για να επεξεργαστούν το πλήθος διαφορετικών απόψεων που ανακοινώνονται για την πρόληψη του ιού.

Γ. Οι αισιόδοξες ειδήσεις μας παρασέρνουν σε βιαστικά και λανθασμένα συμπεράσματα.

Δ. Τα fake news για τους μετανάστες – πρόσφυγες αποπροσανατόλισαν την κοινή γνώμη και έτσι δεν έλαβε τα μέτρα της για τον κορονοϊό.

2. Στο πλαίσιο του μαθήματος των Νέων Ελληνικών συζητάτε την επίδραση των fake news σε περιόδους κοινωνικής κρίσης. Η ομάδα σου αναλαμβάνει να παρουσιάσει το πιο πάνω κείμενο σε περίληψη έκτασης 120-140 λέξεων.

3. Να δικαιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών «...» στα πιο κάτω αποσπάσματα:

(α) τα σενάρια που «ερμηνεύουν» και τακτοποιούν

(β) παρουσία των «εκπροσώπων της κοινωνίας»

4. Να εντοπίσετε και να γράψετε έναν τρόπο πειθούς και το αντίστοιχο μέσο :

(α) για την πρώτη (1^η) παράγραφο «*όρεξη να χει ... 100 000*»

(β) για την τρίτη (3^η) παράγραφο «*Η πολυπλοκότητα ... δική μας*»

5. Να χαρακτηρίσετε το είδος της σύνταξης στη πιο κάτω πρόταση και να δικαιολογήσετε την επιλογή αυτής της σύνταξης από τον συγγραφέα.

...πρόσφυγες και μετανάστες εμφανίζονταν σαν δράστες εγκλημάτων κάθε είδους και βαρύτητας...

6. Να εντοπίσετε τρεις (3) λέξεις που δημιουργούν συνοχή στην πρώτη (1^η) παράγραφο και να σημειώσετε τι δηλώνουν.

7. Να ετυμολογήσετε τις πιο κάτω λέξεις και να αναζητήσετε τη σημασία τους σε λεξικό:

(α) συνωμοσιολογικά

(β) απολυμαντικά

(γ) αντιφατικές

(δ) υπερβαίνει

(ε) αφοπλίζει

(στ) εύληπτη

8. Να αναζητήσετε την προέλευση των πιο κάτω λέξεων και να αποδώσετε το νόημα τους είτε μονολεκτικά είτε περιφραστικά στην κοινή νεοελληνική:

(α) βεντέτα

(β) σαδισμός